

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. balandžio 18 d.(*)

„Pažeidžiant Sąjungos teisės valstybės narės surinktą mokestį grąžinimas – Nacionalinės normos, pagal kurias ribojamos minėtų valstybės mokėtinos palėkanos už grąžintą mokestį – Palėkanos, skaičiuojamos kitą dieną po to, kai pateikiamas prašymas grąžinti mokestį – Nesuderinamumas su Sąjungos teise – Veiksmingumo principas“

Byloje C-565/11

dėl *Tribunalul Sibiu* (Rumunija) 2011 m. liepos 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2011 m. lapkričio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Mariana Irimie

prieš

Administrația Finanțelor Publice Sibiu,

Administrația Fondului pentru Mediu

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešis (pranešėjas), teisėjai E. Jarašius, A. Ó Caoimh, C. Toader ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2012 m. spalio 17 d. posėdžiui,

išnagrinęs pastabas, pateiktas:

- M. Irimie, atstovaujamos advokato D. Târăia,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. H. Radu bei R. M. Giurescu ir A. Voicu,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Rubio González,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J.-P. Keppenne bei L. Bouyon ir C. Barslev,

susipažinęs su 2012 m. gruodžio 13 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Sąjungos teisės aiškinimu, kiek jis susijęs su nacionaliniais normomis, pagal kurias kai grąžinamas pažeidžiant Sąjungos teisę surinktas mokestis, palėkanos ribojamos skaičiuojant nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas grąžinti šį mokestį.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. Irimie ir *Administrația Finanțelor Publice Sibiu* (Sibiu viešųjų finansų administracija) bei *Administrația Fondului pentru Mediu* (Aplinkos fondo administracija) ginčą dėl palėkanų mokėjimo, kai grąžinamas pažeidžiant Sąjungos teisę surinktas mokestis.

Rumunijos teisė

Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 50/2008

3 Tuo metu, kai klostėsi pagrindinis bylos aplinkybės, Rumunijos teisės sistemoje variklinio transporto priemonių aplinkos taršos mokestis buvo reglamentuojamas 2008 m. balandžio 21 d. Nepaprastuoju vyriausybės potvarkiu Nr. 50/2008 dėl variklinio transporto priemonių aplinkos taršos mokesčio įvedimo (*Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule*, *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 327, 2008 m. balandžio 25 d., toliau – OUG Nr. 50/2008).

Vyriausybės potvarkis Nr. 92/2003

4 Mokesčių procesas buvo nustatytas 2003 m. gruodžio 24 d. Vyriausybės potvarkiu Nr. 92 dėl mokesčių proceso kodekso (*Ordonanța Guvernului nr. 92 din 24 decembrie 2003 privind Codul de procedură fiscală*, *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 941, 2003 m. gruodžio 29 d.) su pakeitimais (toliau – OG Nr. 92/2003).

5 OG Nr. 92/2003 70 straipsnyje „Apmokestinamųjų asmenų prašymų nagrinėjimo terminas“ numatyta:

„1. Pagal šį kodeksą apmokestinamojo asmens pateiktus prašymus mokesčių valdžios institucija turi išnagrinėti per 45 dienas nuo jo įregistravimo.

2. Tais atvejais, kai prašymams išnagrinėti reikia papildomos sprendimui svarbios informacijos, šis terminas pratęsiamas laikotarpiu nuo prašymo pateikti informaciją iki jos pateikimo dienos.“

6 OG Nr. 92/2003 124 straipsnio „Palėkanų už iš valstybės biudžeto išieškomas ar grąžinamas sumas norma“ 1 dalyje numatyta:

„Apmokestinamieji asmenys turi teisę į palėkanas nuo iš valstybės biudžeto išieškotinų ar grąžintinų sumų, pradedant skaičiuoti nuo kitos dienos po <...> 70 straipsnyje numatyto termino pabaigos iki dienos, kai sumos grąžinamos pagal įstatyme nustatytas sąlygas. Palėkanos turi būti mokamos apmokestinamajam asmeniui pareikalavus.“

Administracinės teisenos įstatymas Nr. 554/2004

7 Rumunijos teisėje administracinė teiseną reglamentuojama 2004 m. gruodžio 2 d. *Administracinės teisenos įstatymu* Nr. 554 (*Legea contenciosului administrativ* Nr. 554, *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 1154, 2004 m. gruodžio 7 d.) su pakeitimais (toliau – įstatymas Nr. 554/2004).

8 ?statymo Nr. 554/2004 1 straipsnio „Kreipimosi ? teism? pagrindai“ 1 dalyje numatyta:

„Kiekvienas asmuo, kuris mano, kad administraciniu aktu ar neišnagrin?jusi prašymo per ?statyme nustatyt? termin? valdžios institucija pažeid? vien? iš jo teisi? ar teis?t? interes?, gali kreiptis ? kompetenting? administracin? teism?, kad aktas b?t? panaikintas, b?t? pripažinta teis? ar teis?tas interesas, kuriuo remiamasi, ir atlyginta patirta žala. <...>“

9 ?statymo Nr. 554/2004 8 straipsnio „Skundo dalykas“ 1 dalyje nustatyta:

„Asmuo, kurio teis? ar teis?tas interesas, pripažinti ?statymu, vienašaliu administraciniu aktu pažeisti ir kuris yra nepatenkintas atsakymu, gautu ? išankstin? akt? išleidusiai institucijai pateikt? skund?, ar kuris negavo atsakymo per nustatyt? termin? <...>, gali kompetentingam administraciniam teismui pateikti skund?, kuriuo siekiama panaikinti vis? akt? ar jo dal?, gauti patirtos žalos atlyginim? ir prireikus nematerialin?s žalos atlyginim?. ? administracin? teism? taip pat gali kreiptis bet kuris asmuo, man?s, kad viena iš ?statymo pripažint? jo teisi? pažeista pav?luotai išnagrin?jus jo prašym? ar nepateisinamai atsisakius j? nagrin?ti <...>“.

Pagrindin? byla ir prejudicinis klausimas

10 2007 m. M. Irimie nusipirko Vokietijoje registruot? variklin? transporto priemon?. Siekdama j? užregistruoti Rumunijoje pagal 2008 m. liepos 4 d. *Administra?ia Finan?elor Publice Sibiu* sprendim? ji sumok?jo 6 707 RON taršos mokest?, numatyt? Vyriausyb?s potvarkyje Nr. 50/2008.

11 2009 m. rugpj??io 31 d. skundu M. Irimie prad?jo proces? *Tribunalul Sibiu* (Sibiu apylink?s teismas) siekdama, kad *Administra?ia Finan?elor Publice Sibiu* ir *Administra?ia Fondului pentru Mediu* b?t? ?pareigos, pirma, gr?žinti sumok?to taršos mokes?io sum? ir, antra, sumok?ti ?statymuose numatytas pal?kanas, susijusias su min?tu mokes?iu ir apskai?iuotas nuo jo sumok?jimo dienos.

12 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas pripaž?sta, kad sprendimas d?l prašymo gr?žinti taršos mokes?io sum? netur?t? kelti dideli? problem?, atsižvelgiant ? 2011 m. balandžio 7 d. Teisingumo Teismo sprendim? *Tatu* (C-402/09, Rink. p. I-2711) ir v?lesn? teismo praktik?, kuria patvirtinamas šis sprendimas.

13 Ta?iau d?l prašymo sumok?ti visas ?statyme nustatytas pal?kanas už taršos mokest?, apskai?iuotas nuo jo sumok?jimo dienos, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas pažym?jo, kad jo patenkinti negalima d?l OG Nr. 92/2003 70 straipsnio, siejamo su 124 straipsniu. Iš ties?, kaip patikslinta šio teismo atsakyme ? Teisingumo Teismo prašym? pateikti papildom? paaiškinim?, iš nusistov?jusios ir nedviprasmiškos nacionalini? teism? praktikos matyti, kad taikant min?tus straipsnius pal?kanos už iš valstyb?s biudžeto gr?žintinas sumas mokamos tik nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas d?l gr?žinimo.

14 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas suabejojo, ar ši taisykl? suderinama su S?jungos teise, pirmiausia su lygiavertiškumo, veiksmingumo ir proporcingumo principais, taip pat su Europos S?jungos pagrindini? teisi? chartijos 17 straipsnyje kartu su ESS 6 straipsniu užtikrinama teise ? nuosavyb?.

15 Tokiomis aplinkyb?mis *Tribunalul Sibiu* nutar? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui tok? prejudicin? klausim?:

„Ar <...> Teisingumo Teismo praktikoje nustatyti [principai] <...> kartu su [ESS] 6 straipsnyje ir Europos S?jungos pagrindini? teisi? chartijos 17 straipsnyje ?tvirtinta teise ? nuosavyb?, t. y. teis?s gynimo priemoni?, taikom?, kai privataus asmens atžvilgiu taikant [S?jungos] teis?s

neatitinkan?i? teis?s nuostat? padaromas [S?jungos] teis?s pažeidimas, lygiavertiškumo, veiksmingumo ir proporcingumo [principai] gali b?ti [aiškinami] taip, kad [jais] draudžiamos tokios vidaus teis?s nuostatos, kuriomis ribojamas žalos, kuri gali b?ti atlyginta priva?iam asmeniui, kurio teis? buvo pažeista, dydis?“

D?I prejudicinio klausimo

16 Iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad patektu klausimu iš esm?s siekiama išsiaiškinti, ar S?jungos teis? turi b?ti aiškinama taip, kad ja draudžiamos nacionalin?s normos, pagal kurias, kai gr?žinamas pažeidžiant S?jungos teis? surinktas mokestis, pal?kanos ribojamos skai?iuojant nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas gr?žinti š? mokest?.

17 M. Irimie ir Europos Komisija mano, kad ? š? klausim? turi b?ti atsakyta teigiamai, o Rumunijos, Ispanijos ir Portugalijos vyriausyb?s nurodo, jog S?jungos teis? nedraudžia toki? teis?s norm?, kokios nagrin?jamos pagrindin?je byloje.

18 Pirmiausia reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau tur?jo galimyb? konstatuoti, kad S?jungos teise draudžiamas mokestis, kaip antai ?tvirtintas pagrindin?s bylos aplinkyb?ms taikytinoje OUG Nr. 50/2008 redakcijoje, kuriuo atgrasoma nuo kitose valstyb?se nar?se pirkt? naudot? transporto priemoni? importo ? Rumunij? ir eksploataavimo šioje valstyb?je nar?je (min?to Sprendimo *Tatu* 58 ir 61 punktai).

19 Reikia priminti, kaip savo išvados 19 punkte nurod? generalinis advokatas, kad Teisingumo Teismas neturi teisiškai kvalifikuoti pareišk?jos pagrindin?je byloje pareikšto skundo. B?tent pareišk?ja pagrindin?je byloje privalo nurodyti šio skundo pob?d? ir pagrind?, kontroliuojama prašym? priimti prejudicin? sprendim? patekusio teismo (pagal analogij? žr. 2007 m. kovo 13 d. Sprendimo *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, C-524/04, Rink. p. I-2107, 109 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

20 Iš nusistov?jusios teismo praktikos matyti, kad teis? susigr?žinti pažeidžiant S?jungos teis? valstyb?je nar?je surinktus mokes?ius yra S?jungos teis?s nuostatomis, kuriomis tokie mokes?iai draudžiami, jos subjektams suteikiam? teisi? pasekm? ir papildymas. Taigi valstyb? nar? iš principo privalo gr?žinti pažeidžiant S?jungos teis? surinktus mokes?ius (2011 m. rugs?jo 6 d. Sprendimo *Lady & Kid ir kt.*, C-398/09, Rink. p. I-7375, 17 punktas ir 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Littlewoods Retail ir kt.*, C-591/10, 24 punktas).

21 Be to, primintina, kad jei valstyb? nar? surinko mokes?ius pažeisdama S?jungos teis?, asmenys turi teis? ? tai, kad b?t? sugr?žintas ne tik neteis?tai surinktas mokestis, bet ir šiai valstybei sumok?tos arba jos surinktos su šiuo mokes?iu tiesiogiai susijusios sumos. Tai taip pat apima nuostolius, patirtus d?l negal?jimo naudotis pinig? sumomis, kuriuos l?m? per anksti atsiradusi prievol? sumok?ti mokest? (žr. 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Metallgesellschaft ir kt.*, C-397/98 ir C-410/98, Rink. p. I-1727, 87–89 punktus; 2006 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, Rink. p. I-11753, 205 punkt?; min?to Sprendimo *Littlewoods Retail ir kt.* 25 punkt? ir 2012 m. rugs?jo 27 d. Sprendimo *Zuckerfabrik Jülich ir kt.*, C-113/10, C-147/10 ir C-234/10, 65 punkt?).

22 Darytina išvada, kad valstybi? nari? pareigos gr?žinti pažeidžiant S?jungos teis? surinktas mokes?i? sumas kartu su pal?kanomis principas kyla iš S?jungos teis?s (min?t? sprendim? *Littlewoods Retail ir kt.* 26 punktas ir *Zuckerfabrik Jülich ir kt.* 66 punktas).

23 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau nusprend?, kad, nesant S?jungos teis?s akt?, kiekviena valstyb? nar? savo vidaus teis?s sistemoje turi numatyti s?lygas, kuriomis šios pal?kanos turi b?ti mokamos, be kita ko, norm? ir pal?kan? apskai?iavimo b?d?. Šios s?lygos turi

atitikti lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus, t. y. jos turi būti ne mažiau palankios nei panašioms reikalavimams pagal vidaus teisę taikomos sąlygos ir neturi būti tokios, kad Sąjungos teisės sistema suteiktų teisių įgyvendinimas taptų praktiškai neįmanomas ar pernelyg sudėtingas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Littlewoods Retail* ir kt. 27 ir 28 punktus bei juose nurodytą teismo praktiką).

24 Dėl lygiavertiškumo principo reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas neturi jokių duomenų, galinčių sukelti abejonų dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo teisės nuostatų suderinamumo su šiuo principu.

25 Iš tiesų atrodo, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamos normos, pagal kurias palėkanos suteikiamos tik nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas grąžinti nepagrįstai surinktą mokestį, taikomos visoms iš valstybės biudžeto grąžintinioms sumoms, tiek gautoms pažeidžiant Sąjungos teisę, tiek gautoms pažeidžiant vidaus teisę, o tai vis dėlto turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

26 Pagal veiksmingumo principą reikalaujama, jog grąžinant valstybės narės pažeidžiant Sąjungos teisę surinktą mokestį nacionalinės taisyklės, būtent susijusios su galbūt mokėtina palėkanų skaičiavimu, nebūtų kliūtis apmokestinamajam asmeniui gauti adekvačią nuostolį, patirtą dėl neteisėto mokesčio mokėjimo, kompensaciją (žr. minėto Sprendimo *Littlewoods Retail* ir kt. 29 punktą).

27 Nagrinėjamo atveju reikia konstatuoti, kad tokios normos, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, pagal kurias palėkanos ribojamos skaičiuojant nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas grąžinti nepagrįstai surinktą mokestį, neatitinka šio reikalavimo.

28 Iš tiesų šis nuostolis pirmiausia priklauso nuo to, kiek laiko nebuvo galima naudotis pažeidžiant Sąjungos teisę nepagrįstai sumokėtomis sumomis ir ar jis patiriamas iš esmės laikotarpiu nuo nepagrįsto nagrinėjamo mokesčio sumokėjimo iki jo grąžinimo.

29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiamos tokios nacionalinės normos, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, pagal kurias, kai grąžinamas pažeidžiant Sąjungos teisę surinktas mokestis, palėkanos ribojamos skaičiuojant nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas grąžinti šį mokestį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiamos tokios nacionalinės normos, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, pagal kurias, kai grąžinamas pažeidžiant Sąjungos teisę surinktas mokestis, palėkanos ribojamos skaičiuojant nuo kitos dienos po to, kai buvo pateiktas prašymas grąžinti šį mokestį.

Parašai.

* Proceso kalba: rumun?.